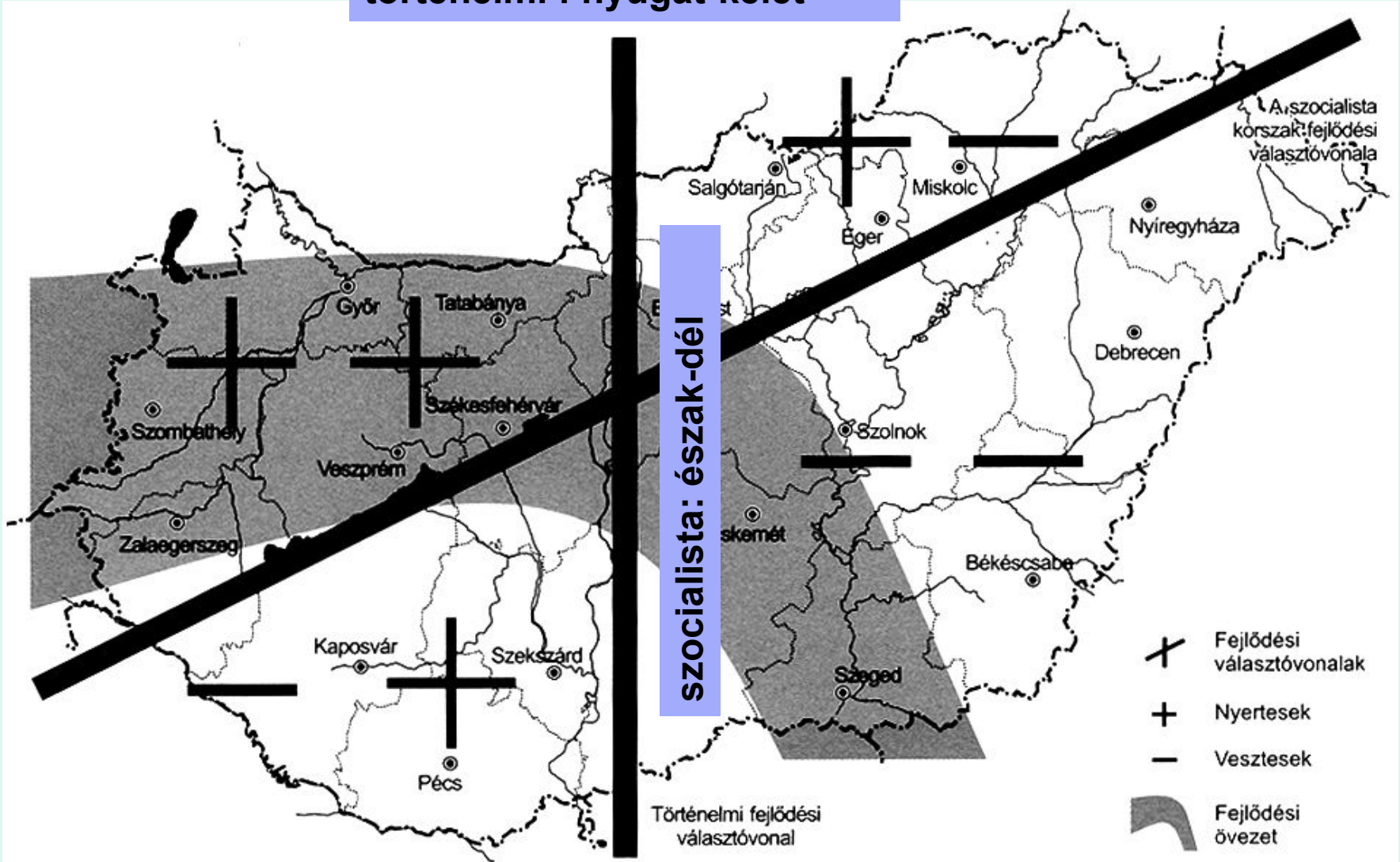

Magyarország térszerkezete és régiói

Nyertes és vesztes térségek Magyarországon

történelmi : nyugat-kelet

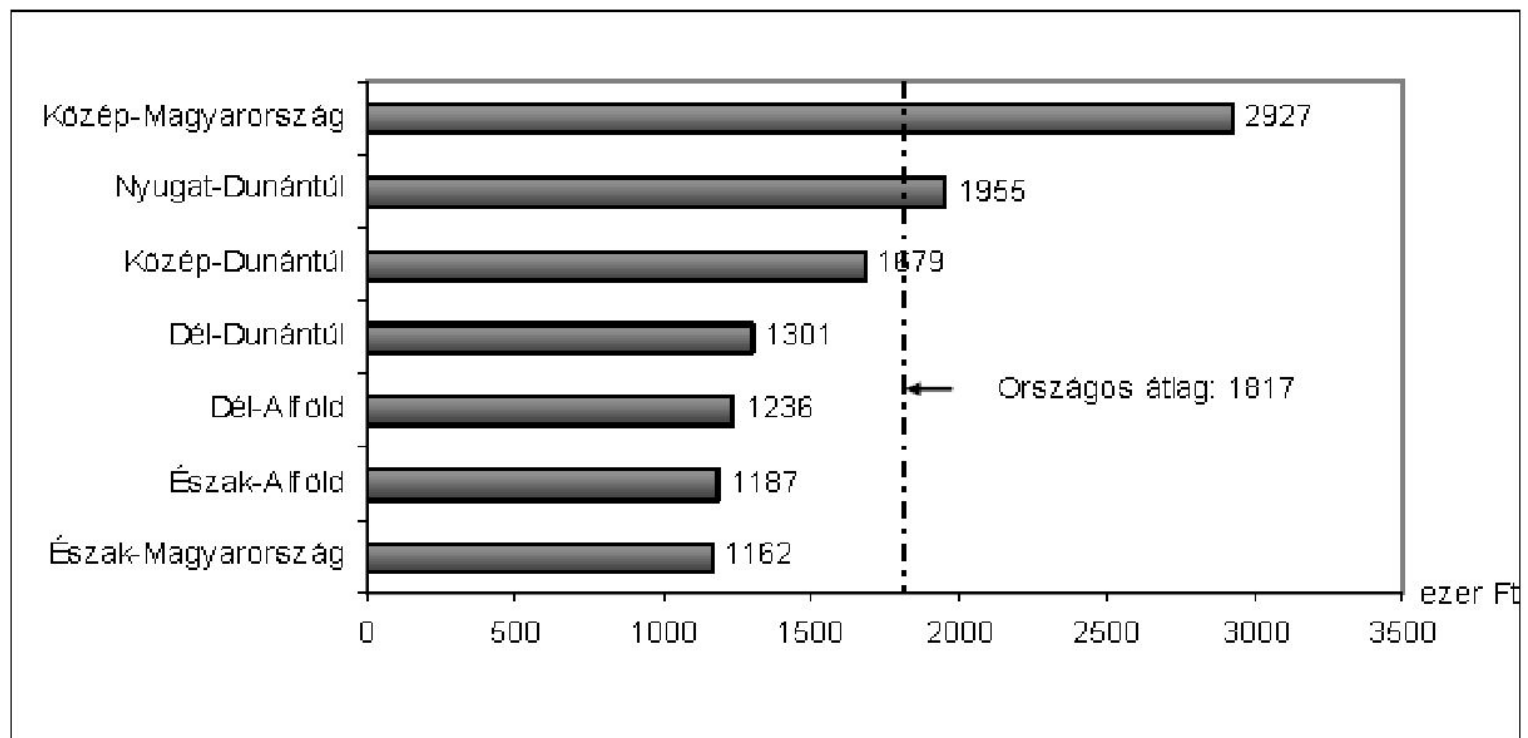
Magyarország régiói

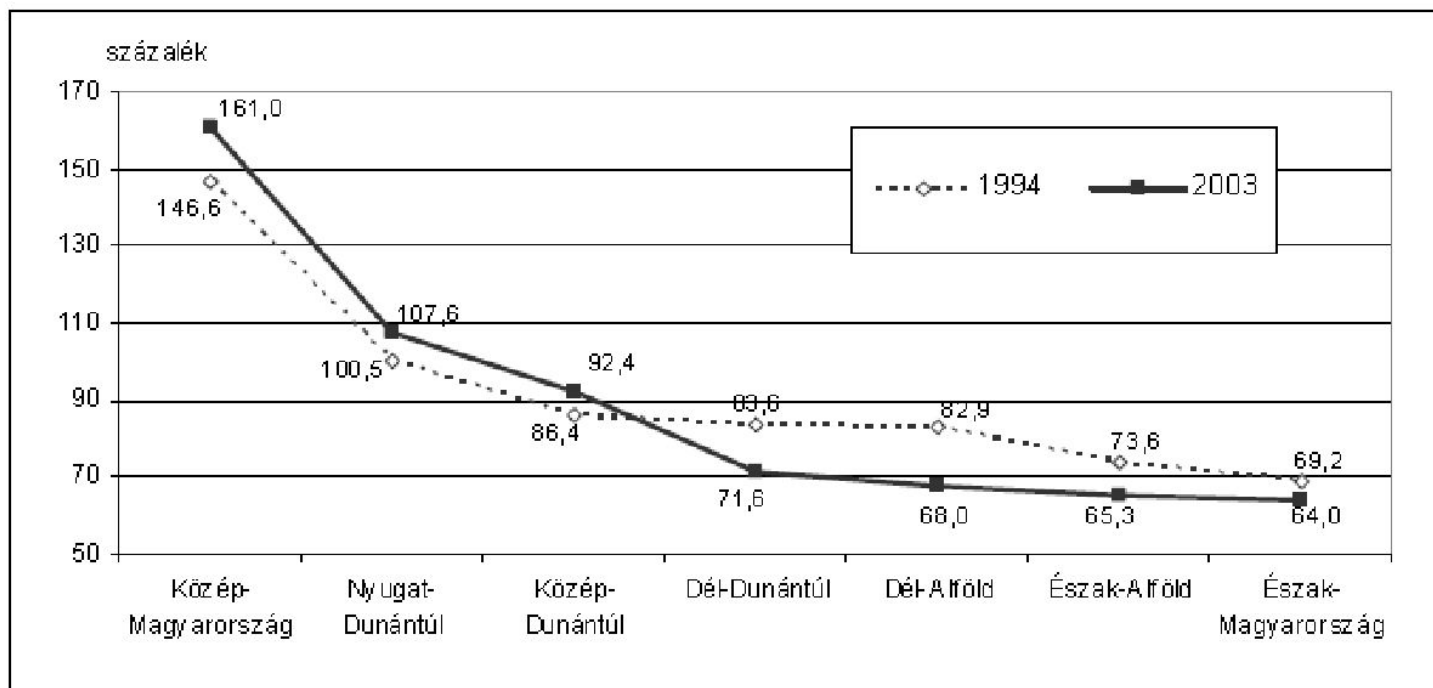
A régiók alapadatai

Régió	Terület (2005. január 1.)		Lakónéesség (2005. január 1.)		Helységek száma/ ebből város darab
	km ²	%	millió fő	%	
Közép-magyarországi	6918	7,4	2,841	28,1	187/37
Közép-dunántúli	11117	11,9	1,111	11,0	401/35
Nyugat-dunántúli	11329	12,2	1,000	9,9	655/27
Dél-dunántúli	14169	15,2	0,997	9,7	654/34
Észak-magyarországi	13430	14,4	1,271	12,6	605/37
Észak-alföldi	17729	19,1	1,552	15,3	389/59
Dél-alföldi	18339	19,7	1,355	13,4	254/45

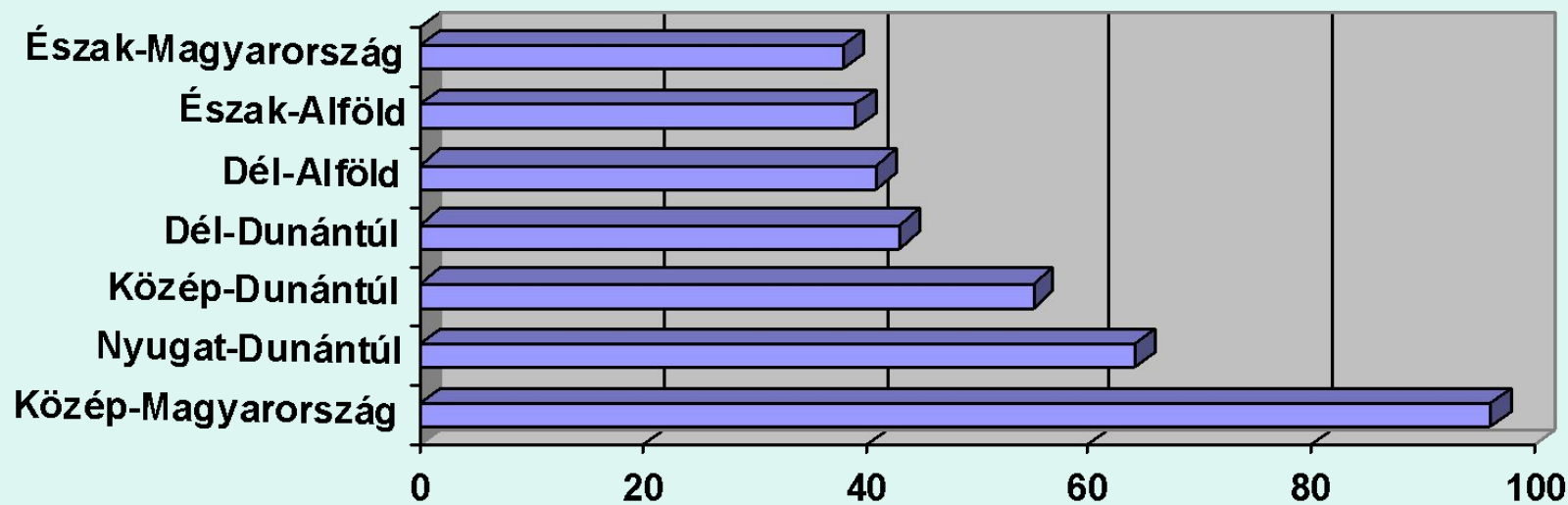
Egy főre jutó GDP régióként, 2003

Egy főre jutó GDP az országos átlag százalékában

A magyarországi régiók fejlettsége az Európai Unió régiói 1 főre jutó GDP-nek átlaga alapján, 2003
(EU régióinak átlaga=100%)

A termelési érték megoszlása ágazatok szerint*, 2004

(százalék)

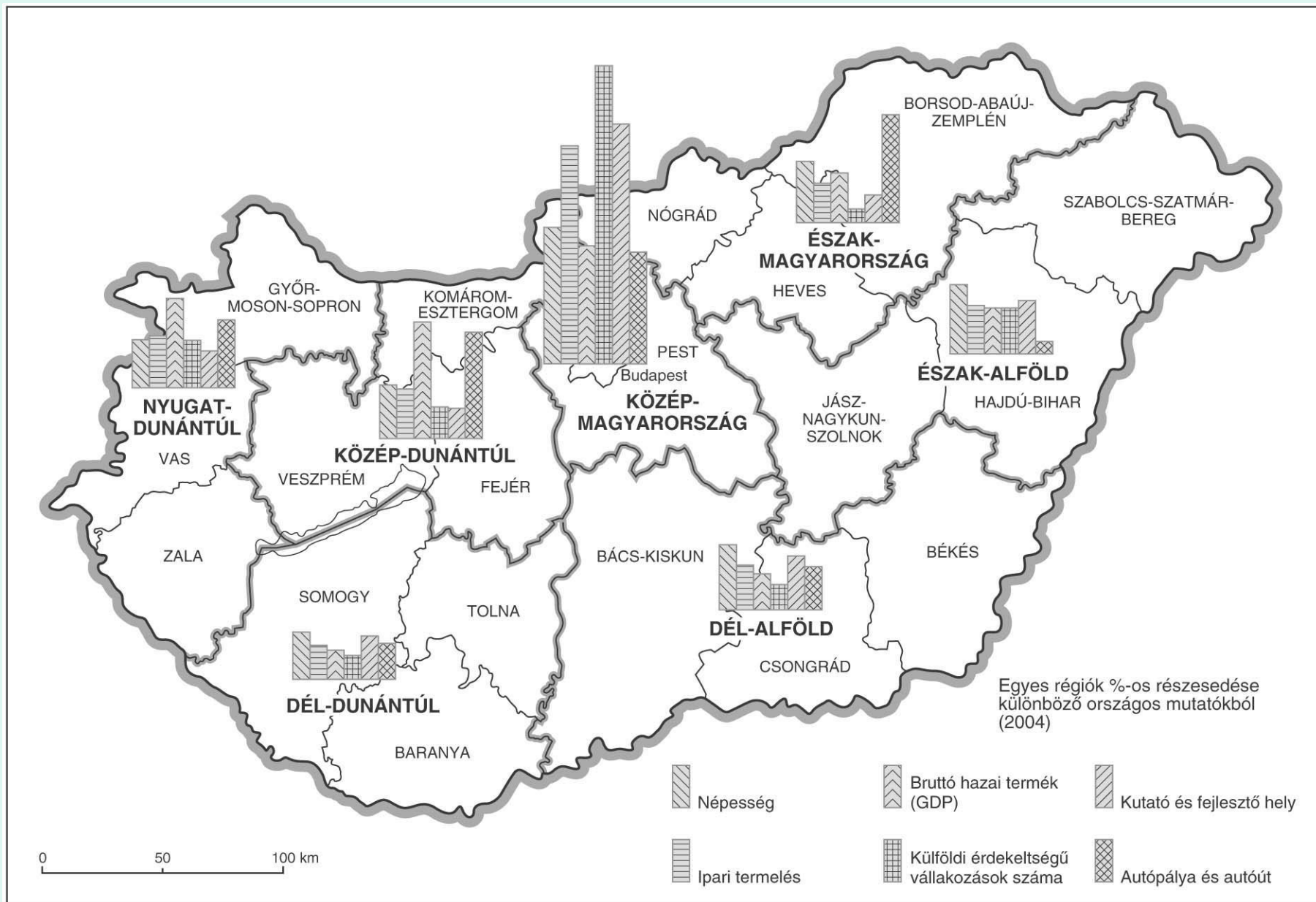
Régió	Bányászat és energiaellátás	Feldolgozóipar	Ezen belül				
			élelmiszeripar	textil-ruházati ipar	fa-, papír-, nyomdaipar	vegyipar	gépipar
Közép-Magyarország	11,7	88,3	13,4	1,3	5,5	27,5	34,4
Közép-Dunántúl	3,7	96,3	5,2	0,3	1,4	5,4	65,6
Nyugat-Dunántúl	7,7	92,3	8,4	2,8	2,8	3,7	68,6
Dél-Dunántúl	17,4	82,6	13,9	2,7	1,1	0,8	59,8
Észak-Magyarország	11,7	88,3	12,0	1,2	0,3	28,3	33,8
Észak-Alföld	19,9	80,1	20,5	9,8	6,8	14,9	23,9
Dél-Alföld	13,3	86,7	34,7	2,5	5,6	7,4	24,0
ORSZÁG ÖSSZESEN	10,3	89,7	12,3	2,1	3,3	14,1	48,1

A külföldi befektetés nagysága, megoszlása, egy lakosra jutó értéke régiók szerint

Megnevezés	Külföldi befektetés, 2004. év elején		Külföldi befektetés megoszlása. %		Egy lakosra jutó külföldi befektetés, 2004. év elején		Külföldi befektetés aránya a saját tőkéből, ^{a/} 2004. év elején, %
	milliárd Ft	a 2003. év eleji %-ában	2003. év elején	2004. év elején	ezer Ft	a 2003. év eleji %-ában	
Közép-Magyarország	5 406,8	121,6	63,3	62,1	1911	121,4	85,0
Közép-Dunántúl	860,5	149,0	8,2	9,9	773	149,5	92,5
Nyugat-Dunántúl	1 029,1	125,4	11,7	11,8	1026	125,1	94,2
Dél-Dunántúl	157,4	104,4	2,1	1,8	160	105,3	84,2
Észak-Magyarország	478,6	145,1	4,7	5,5	374	146,0	76,8
Észak-Alföld	434,3	118,0	5,2	5,0	281	118,6	92,4
Dél-Alföld	203,3	97,0	3,0	2,3	149	97,2	78,3
ORSZÁG							
ÖSSZESEN ^{b/}	8706,6	124,0	100,0	100,0	861	124,4	86,6

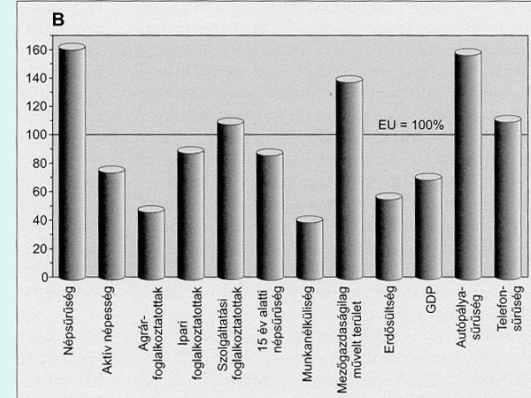
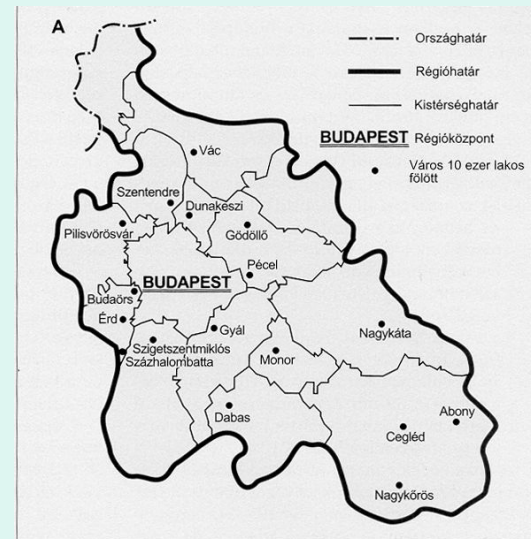
a/ A külföldi érdekeltségű vállalkozások körében.

b/ Fel nem osztható befektetésekkel együtt.

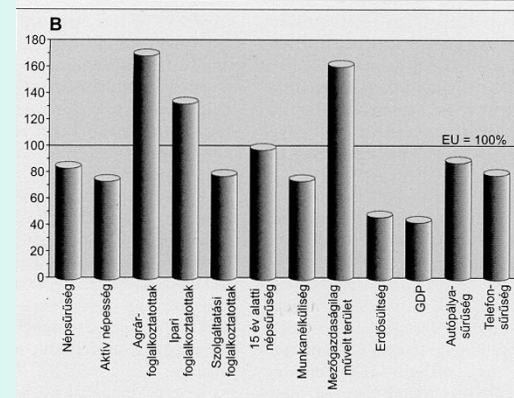
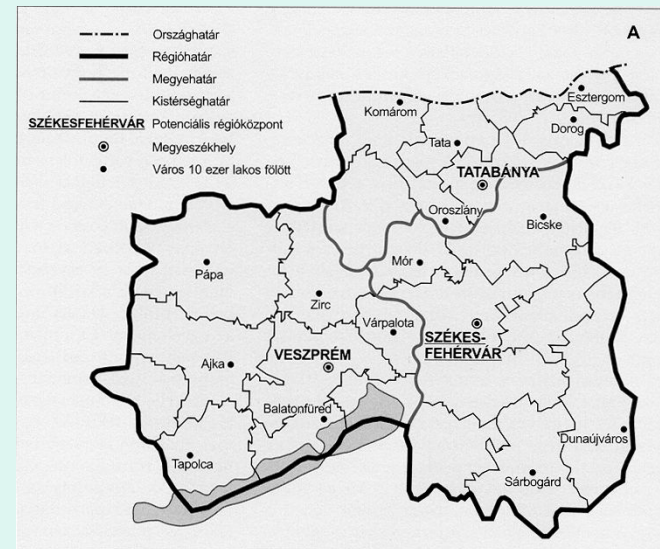
Közép-Magyarország

- **Természeti adottságai:**
 - **hegységek** (Dunazug-hegység, Visegrádi-hg., Börzsöny);
 - **dombságok** (Gödöllői-dombság);
 - **alföldek** (Pesti-síkság).
- **Népessége:**
 - a régiók közül a **legnépesebb**;
 - népessége **öregszik**;
 - a **munkanélküliség** viszont itt a **legalacsonyabb** az országban.
- **Gazdasága:**
 - valódi **centrumterület**: földrajzi értelemben (az ország földrajzi középpontja: Pusztavacs), **politikai-gazdasági tekintetben is**;
 - a Budapest környéki települések mezőgazdaságára az **intenzív zöldség- és gyümölcsstermelés** a jellemző;
 - az **ipari létesítmények** már **kiszorulóban vannak a fővárosból**, és az agglomerációs településekre helyeződnek át;
 - **idegenforgalma** a **fővárosra** és a **Dunakanyarra** koncentrálódik;
 - az átlagos **gazdasági fejlettség** alapján felállított **régiós rangsorban az első helyen áll**;
 - itt van az ország legnagyobb egy lakosra jutó adóköteles jövedelemmel rendelkező települése (Telki: 2000-ben 813 ezer ft/fő) és városai (Százhalombatta: 673 ezer ft/fő; Budaörs: 597 ezer ft/fő) is.

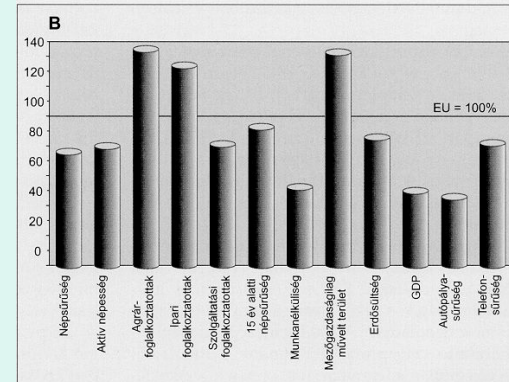
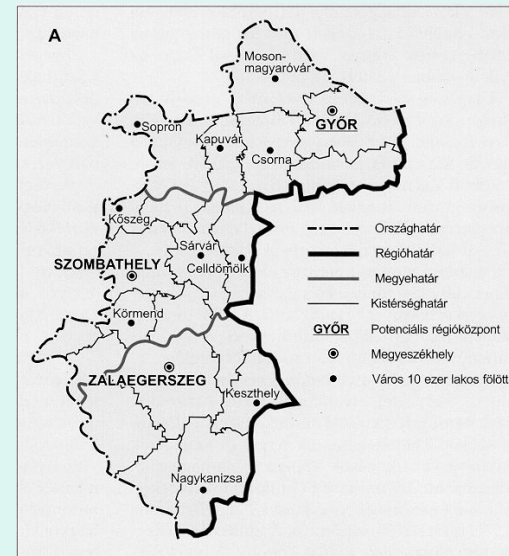
Közép-Dunántúl

- **Természeti adottságai:**
 - a régió a **Dunántúli-középhegység és a Kisalföld**, illetve a **Mezőföld** tájain helyezkedik el;
 - a síkságokon **jó minőségű talajok**, a hegységekben pedig többféle **ásványkincs** (barnakőszén, bauxit) található.
- **Népessége:**
 - demográfiai helyzete **viszonylag jó**, az országban itt a **legalacsonyabb a halálozások aránya**;
 - **magas a régió lakosságának iskolázottsági szintje**.
- **Gazdasága:**
 - jelentős, **exportképes mezőgazdasági és ipari termeléssel** rendelkezik;
 - **jó a közlekedési infrastruktúrája**;
 - a **Balaton** révén számottevő az idegenforgalma is.

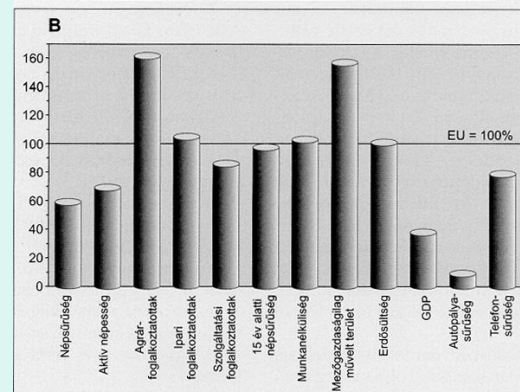
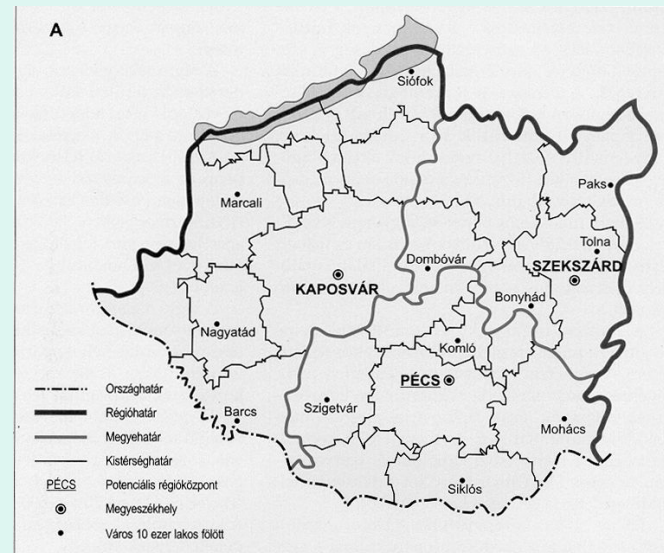
Nyugat-Dunántúl

- **Természeti adottságai:**
 - az **Alpokalja**, a **Kisalföld** és a **Dunántúli-dombság** területén fekszik;
 - elsődleges természeti erőforrása a **jó minőségű termőföld** és az **erdőállomány**;
 - **ásványkincsekben szegény**, bár feltártak nagy lignitmezőket.
- **Népessége:**
 - **jelentős a régióba a bevándorlás**, amely mérsékli a népesség természetes fogyását;
 - **iskolázottsági mutatói kimagaslóak.**
- **Gazdasága:**
 - a **gazdasági fejlettséget** tekintve a régiók rangsorában a **második** helyet foglalja el;
 - jelenleg mintegy háromezer – főként osztrák és német érdekeltségű – külföldi vállalkozás működik a régióban. **A 90%-ban exportra termelő gépipart** a multinacionális cégek uralják;
 - a mezőgazdaságban jelentős ágazat a **szarvasmarha-tenyésztés**;
 - intenzív az idegenforgalom, elsősorban **gyógyturizmus** és a **Balaton** mellett üdülturizmus jellemzi.

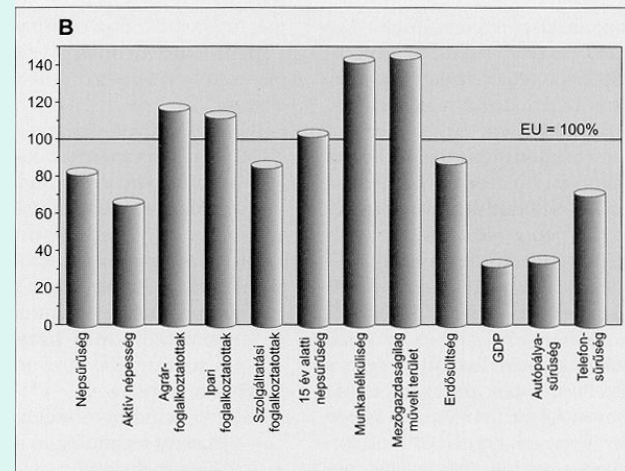
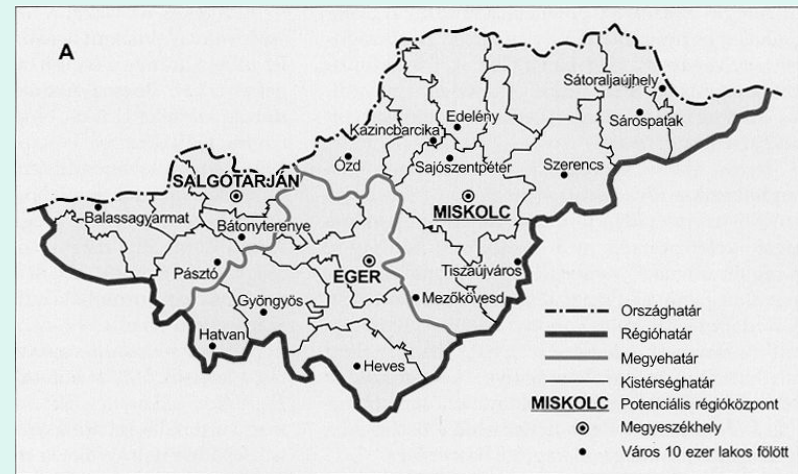
Dél-Dunántúl

- **Természeti adottságai:**
 - a régió adottságai heterogének: **dombvidékek, középhegységek** (Mecsek, Villányi-hg.) és **síkságok** (Drávamenti-síkság);
 - **ásványkincsek a Mecsekben (feketeszen, urán)** és a Villányi-hegységben (bauxit, mészkő) találhatóak.
- **Népessége:**
 - ez a **legalacsonyabb népsűrűségű** régió, amelyből folyamatos az **elvándorlás** jelenleg is.
- **Gazdasága:**
 - gazdasági életében fontos szerepet játszik a **mezőgazdaság** és az **élelmiszeripar** (szőlő- és bortermelés, szarvasmarha-tenyésztés, húsipar);
 - a mecseki bányákat bezárták, a **bányászathoz kapcsolódó iparágak és szolgáltatások lehanyaglottak**;
 - a régió **egyetlen nagyvállalata a Paksi Atomerőmű**;
 - a fejlesztések egyik legnagyobb akadálya a **közlekedési infrastruktúra fejletlensége**;
 - Az **idegenforgalmi adottságok viszonylag jók** (Balaton déli partja, gyógyvizek: **Harkány**, vadászat: **Gemenc**, borturizmus: **Villányi-hg.**).

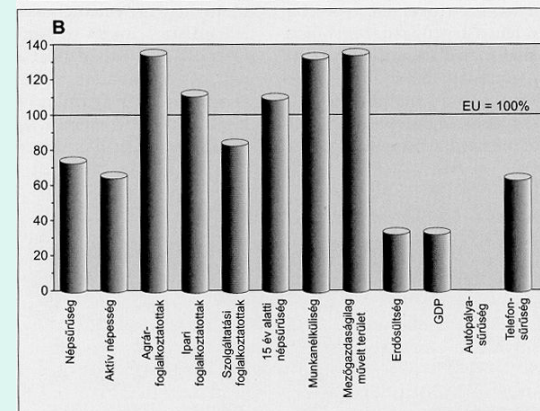
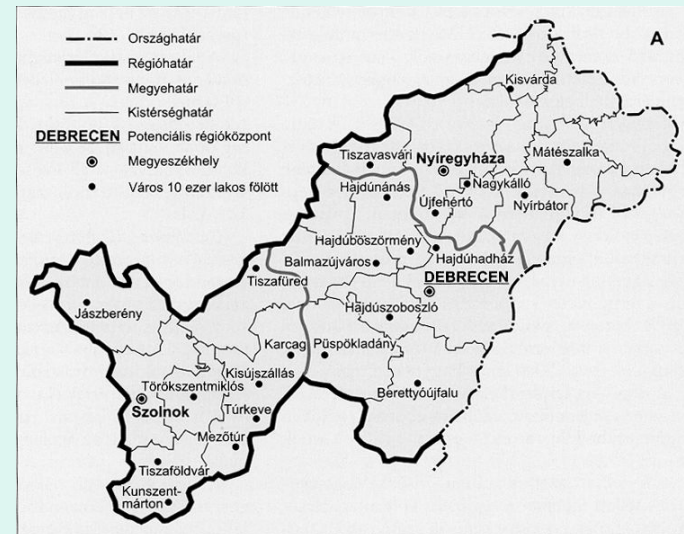
Észak-Magyarország

- **Természeti adottságai:**
 - az **Északi-középhegységet** és az **Alföld északi részét** öleli fel;
 - **sokféle ásványkincse** (barnaszén, lignit, vasérc, rézérc, kőolaj, földgáz) közül ma már csak a **lignitbányászat** emelhető ki.
- **Népessége:**
 - a XX. század utolsó két évtizedében a régió lakossága kb. 10%-al lett kevesebb – ez főként az **elvándorlásnak** köszönhető;
 - az **iparvárosok népessége** ugyanúgy **csökkent**, mint az **apró- és törpefalvaké**.
- **Gazdasága:**
 - gazdasági szerkezetében tradicionálisan a nehézipar dominált, ezért lett a **rendszerváltás legnagyobb vesztese**;
 - az egy lakosra jutó GDP 1975-ben még felette volt az országos átlagnak, jelenleg csak a 65%-ka;
 - Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található az országos **adóköteles jövedelmi ranglista utolsó települése**, Csengéte (19 ezer ft/fő). Miskolc cégei közül egyetlen sincs a 200 legnagyobb magyarországi vállalat között;
 - a **bányászat, kohászat válságágazat**, és jelenleg leépülőben van. A **vegyipar** és az **élelmiszeripar** azonban napjainkban is **versenyképes**;
 - a mezőgazdaság ágazataiból a **szőlő- és bortermelés (Eger, Tokaj)** emelkedik ki;
 - a régió gyors felzárkózásának reménye a keleti határig kiépülő **M3-as autópálya**;
 - az idegenforgalom számára a **hegyvidéki üdülőterületek** és **nemzeti parkok** kínálnak lehetőségeket.

Észak-Alföld

- **Természeti adottságai:**
 - az **alföldi táj** a jellemző;
 - legfontosabb **természeti erőforrása a jó minőségű termőföld**, továbbá a **földgáz** és a **termálvíz készlet**.
- **Népessége:**
 - itt van az ország egyetlen olyan megyéje – **Szabolcs-Szatmár-Bereg** –, ahol 1990–1998 között a **népszaporulat pozitív volt**, tehát a születések száma meghaladta a halálozásokét;
 - **kedvezőtlenek** viszont a **munkanélküliség** és a lakosság iskolázottsági mutatói;
 - **magas a cigányság aránya**, a régió minden hatodik lakosa roma.
- **Gazdasága:**
 - ez a régió az utóbbi harminc évben folyamatosan **az ország legelmaradottabb térsége** volt;
 - itt a **legkisebb az egy főre jutó GDP**;
 - **kevés a vállalkozások száma**;
 - **alacsony szintű a külföldi tőke jelenléte**;
 - az **agrárszféra** dominál, az ipart elsősorban az élelmiszeripar képviseli;
 - a **közlekedési infrastruktúra fejletlen**;
 - **idegenforgalmi adottságai** közül kiemelkedik a **gyógyvíz** (Hajdúszoboszló), a **Hortobágy** és a **Tisza (-tó)**.

Dél-Alföld

- **Természeti adottságai:**
 - az ország **legnagyobb régiója**;
 - teljes egészében **síkság**;
 - legfontosabb természeti kincse a **termőföld**, de Algyő térségében és másutt feltárt **kőolaj- és földgázlelőhelyek** is számottevők.
- **Népessége:**
 - kedvezőtlen a korszerkezet, **öregszik** a népesség;
 - az országban itt él a **legtöbb külterületi (tanyasi) lakos**, ugyanakkor **magas a városi lakosság** aránya is (kétharmad).
- **Gazdasága:**
 - **közepesen fejlett** régió;
 - nagy jelentősége van a **mezőgazdaságnak**, ez a régió az **ország éléstára** (gabona, zöldség, gyümölcs), a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya eléri a 12%-ot, ez a legmagasabb az országban;
 - az iparban is az **élelmiszeripar** dominál;
 - fejlődésének gátat szab, hogy az épülő **M5-ös autópálya** még nem ért el a déli határig, a folyókon (Tisza, Körösök, Maros) pedig kevés a híd;
 - **idegenforgalmi adottságai** közül a **gyógyvizek** (Gyula) és a **falusi (tanyasi) turizmus** érdemelnek említést.

